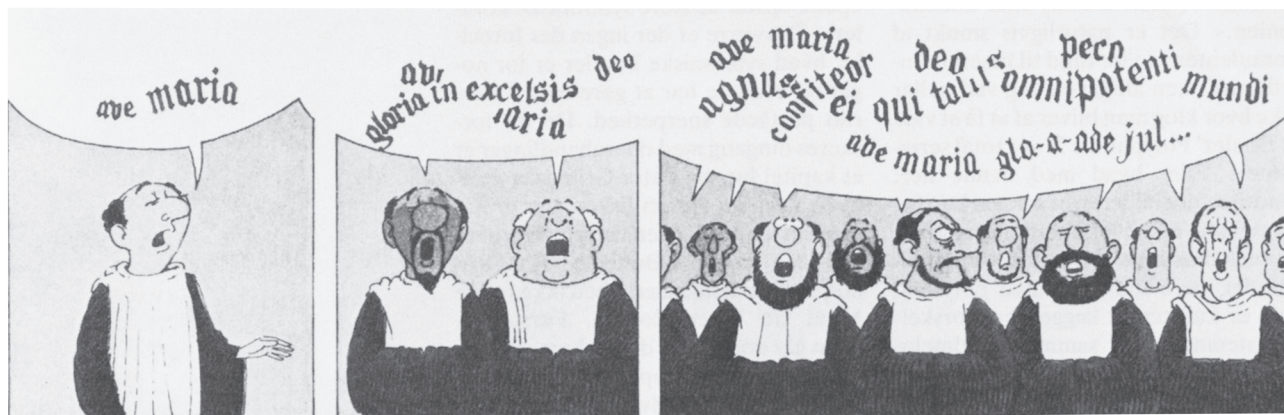

Anmeldelse

Musikkens historie som tegneserie

af Bent Olsen

Bernard Deyries, Denys Lemery, Michael Sadler: *Musikkens historie som tegneserie*. København u. å.

Denne besynderlige publikation er yderst sparsommelig med oplysninger om sig selv og hvem den er beregnet for. Det eneste man får at vide er det som forlæggeren skriver på bagsiden, og det er ikke rigtigt. Der står nemlig at »alle musikelskere vil nyde denne musikhistorie, som er tegnet og skrevet med et blink i øjet«. Jeg kan såmænd meget godt lide musik, men jeg har ikke nydt den. Tværtimod, vil jeg sige. Der er lidt for meget gallisk vid for min smag, og der er kun et eneste portræt hvor det er muligt at finde en vis mindelse om originalen, og det forestiller dronning Victoria. Ikke engang Beet-

hoven formår tegneren, eller hvad man nu skal kalde ham, at gengive så han ligner.

Teksterne er oversat af radisespecialisten Ida Hammerich. Det burde jo borge for kvaliteten, men det holder desværre ikke stik hele tiden. Et par eksempler: Duparc er kendt »for sine 17 melodier«; der menes formentlig hans klaverledsagede sange. Webern »indtager en enestående plads i den moderne evolution«. Berg har skrevet »Koncert til minde om en engel«. Ja, det har han, men det er nu ikke værkets titel. Delius' musik besynger »Den engelske slette«. Det er muligt, men det kunne være interessant at vide hvad der skjuler sig bag den gådefulde titel; for det kan da vel ikke være »På Vidderne«, som er et melodrama med tekst af Henrik Ibsen?

Og hvorfor får vi ikke at vide hvad »Enigma« betyder når Elgars værk oven i købet angives som »Enigma Variationer«? Og sådan er der så meget.

Nu kunne det tage sig ud som om jeg gerne ville have skovlen under Ida Hammerich, men det er slet ikke tilfældet. De anførte eksempler og mange andre er formentlig et resultat af at Ida Hammerich ikke er fagmand, og det kan man ikke bebrejde hende. Skytset må derfor vendes mod konsulenten, for sådan en er der nemlig også. Det er Torben Schousboe, og man må nok have lov at spørge hvad han egentlig har lavet. Han har tilsyneladende ikke haft fingre i følgende forklaring: »Men der er system i det! En tone kan ikke gentages i en given række uden at være gentaget før en anden... Det er 12-to-

nerækken (seriel musik) eller dodekafonien.« Det er naturligvis smukt af konsulenten at vise tillid til læserens intelligens, men alligevel. Jeg ved heller ikke hvor klog man bliver af at få at vide at Boulez' Polyphonie X »er total serialisme«. Eller hvad med denne her: »Indtil middelalderen er sangen kun for én stemme og bliver komponeret ud fra én melodisk linie. I middelalderen bliver det mere indviklet med polyfoni, som er kunsten at lægge flere forskellige stemmer over samme grundmelodi«. Så blev vi så kloge.

Men selv om konsulenten kunne have fjernet de værste af den slags, så må det indrømmes at han er oppe mod en næsten uovervindelig fjende: de tre forfatteres usædvanlige fjogethed. Jeg mindes faktisk kun at have set eet værk før der rummer lige så mange tåbeligheder, nemlig den danske udgave af Larousse Musique. Det drejer sig først og fremmest om oplysninger af typen »For at kunne overlevere deres musik finder grækerne på et nodesystem, der er noget helt for sig selv«. Eller (om Hugo Wolf): »somme tider er hans musik ophøjet og optimistisk – til andre tider kan den være mørk og depressiv«. Eller: »Vincent d'Indy er en dogmatisk lærer, men en klar komponist«. I det hele taget har forfatterne klarhed på hjernen (det er vist noget specielt fransk): Honegger er fx »muskuløs, klar og anti-intellektuel«, Pelleas og Melisande er »Uden klare melodier« osv. Vi slipper selvfølgelig ikke for den med England, som siden Purcells død har »befundet sig i en musikalsk ørken«. Det hjælper når vi når frem til dronning Victoria. Hun har »ry for at være snerpet, men i hendes regeringstid vågner musikken op til nyt liv. I denne

epoke opstår de store symfoniske koraler«. Desværre er der ingen der fortæller hvad symfoniske koraler er for noget og hvad de har at gøre med Victorias påståede snerpethed. De tre forskeres omgang med operahandlinger er et kapitel for sig. Peter Grimes er »tragdien om en ensom fisker, der er hånet i sin landsby, til en lærerinde prøver at redde ham«. I Bohème »Kan Rodolphes glødende kærlighed ikke redde Mimi fra tuberkulosen«. Førstepræmien går dog nok til denne her: »Den 3. strygekvartet og operaen Moses og Aaron er to hovedværker i hans 12-toneproduktion. Mens Moses er alene oppe på Sinaibjerget, tilbyder folket guldkalven.«

Min liste er lang endnu, men det er et spørgsmål om det er umagen værd at bruge mere plads på bogen. Det er lidt ærgerligt at se en ide der er tabt på gulvet så totalt som her. For det *kan* jo gøres: tænk fx på den spændende, morsomme og lærerige »Marx for begyndere« der udkom for en halv snes år siden. Den var lavet af folk der kunne deres kram. Jeg har intet imod at opleve musikhistorien som vits, men så skal det gøres ordentligt og ikke være ufrivilligt komisk. Dette her er en dårlig vits til 70 kr., og så giver de fleste bruger endda ikke dividende mere.

»Musikkens historie som tegneserie« er tegnet i en konventionel stil à la »Illustrerede Klassikere«, centreret omkring komponistportrættet og opførelsen af musikværket. Der er ingen prægnant stil, og der er mere kulør end farve. De i teksten cementserede musikhistoriske klicheer føres uden videre over i bogens tegninger. Musik må kunne inspirere en mere lydhør tegner til noget originalt, hvor linje, rum og farve også er med til at formidle oplevelsen af musikken. Gennemgangen af 1800-tallets musik afsluttes af dette bombastiske alpelandskab, der afgrænses af baggrundens komponisttinder. Selv om det nævnes, at århundredet er »vanvittigt«, illustreres det ikke. – Men hvis man har sans for de mere pjankede og fjollede kommentarer til musikhistorien, så er der i detaljen meget at hente i bogen.

